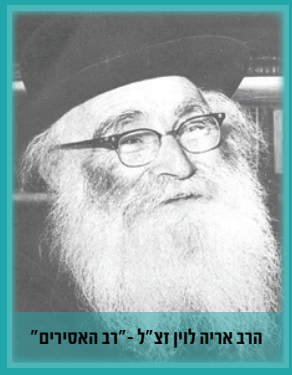
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת בלק

י"ב תמוז תש"פ

גליון מספר 177

דרך חיים

"תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו" - אותם הישרים הם אבותינו אברהם יצחק ויעקב (עבודה זרה כה). למה בלעם קורא לאבותינו ישרים, למה לא צדיקים או חסידים? הנצי"ב בפתיחת פירוש העמק דבר לספר בראשית מבאר:

"הצור תמים פעלו וגו' צדיק וישר הוא. דשבח ישר הוא נאמר להצדיק דין הקדוש ברוך הוא בחרבן בית שני שהיה דור עקש ופתלתל. ופירשנו שהיו צדיקים וחסידים ועמלי תורה. אך לא היו ישרים בהליכות עולמם. ע"כ מפני שנאת חנם שבלבם זה את זה חשדו את מי שראו שנוהג שלא כדעתם ביראת ה' שהוא צדוקי ואפיקורס. ובא עי"ז לידי שפיכות דמים בדרך הפלגה ולכל הרעות שבעולם עד שחרב הבית. וע"ז היה צדוק הדין. שהקב"ה ישר הוא ואינו סובל צדיקים כאלו אלא באופן שהולכים בדרך הישר גם בהליכות עולם ולא בעקמימות אף על גב שהוא לשם שמים דזה גורם חרבן הבריאה והריסות ישוב הארץ. וזה היה שבח האבות שמלבד שהיו צדיקים וחסידים ואוהבי ה' באופן היותר אפשר. עוד היו ישרים. היינו שהתנהגו עם אוה"ע אפי' עובדי אלילים מכוערים. מכל מקום היו עמם באהבה וחשו לטובתם באשר היא קיום הבריאה. כמו שאנו רואים כמה השתטח אברהם אבינו להתפלל על סדום. אף על גב שהיה שנא אותם ואת מלכם תכלית שנאה עבור רשעתם כמבואר במאמרו למלך סדום. מכל מקום חפץ בקיומם. וברבה פ' וירא (פמ"ט) איתא ע"ז שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו אהבת צדק ותשנא רשע. אהבת להצדיק את בריותי ותשנא להרשיען ע"כ וכו'. והיינו ממש כאב המון גוים שאע"ג שאין הבן הולך במישרים מכל מקום שוחר שלומו וטובו. וכן הוצק חן ודרך ארץ נפלא על דבר אברם את לוט כמו שנתבאר פ' לך. וכן ראינו כמה נח היה יצחק אבינו להתפייס ממשנאיו ובמעט דברי פיוס מאבימלך ומרעיו נתפייס באופן היותר ממה שבקשו ממנו כמבואר במקומו. ויעקב אבינו אחר שהיטב חרה לו על לבן שידע שביקש לעקרו לולי ה'. מ"מ דבר עמו דברים רכים עד שאמרו ע"ז בב"ר (פע"ד) קפדותן של אבות ולא ענותנותן של בנים ע"ש".

ישרותם של האבות באה לידי ביטוי במקרים רבים נוספים בספר בראשית, ולכן קוראים לספר בראשית 'ספר הישר' כפי שכותב הרמב"ן. בשעה ששרתה רוח הקודש על בלעם הוא לא התפלא על מה שאינו צדיק וחסיד כאברהם, יצחק ויעקב, כי הוא היה נביא אומות העולם וראשו היה במקום הטומאה. אבל כן היה תמה בלעם על רוע הליכותיו בדרך ארץ. התפלא בלעם על מה שראה לעקור אומה שלמה, ואף אם ראוי היה לו לשנוא את ישראל שנאה שלמה, שכן הם בני אברהם יצחק ויעקב וראשם בקדושה ההפכית לו, אבל אין זו דרך ישרה בקיום העולם לדרוש את עקירתם ואבידתם ממנו. זהו מה שזעק בלעם "תמות נפשי מות ישרים", מי הם הישרים? אלו שמקיימים את הבריאה.

שבת שלום!

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

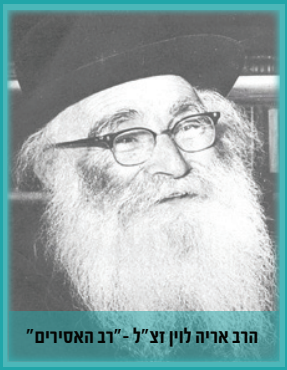

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בדרכו של ר' אריה

ראש ישיבת שעלבים הרב מאיר שלזינגר טרח רבות להשכין שלום-הבית בין בני זוג שזיווגם לא עלה יפה - אך לא עלה הדבר בידו.

סר הרב שלזינגר לר' אריה ושטח בפניו את הבעיה, ואת הטענות שמשמיעים בני הזוג זה כנגד זו וזו כנגד זה, וביקש את עצתו הטובה. האזין ר' אריה ושתק. לבסוף השיבו ר' אריה: "לא תמיד מצוה היא להשכין שלום-בית...".

(צדיק יסוד עולם עמוד 176)

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

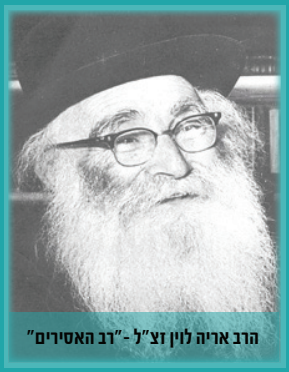
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

אחר אמירת "ברכו" של תפילת ערבית אין מפסיקים בשיחה ופותחים מיד בברכות קריאת שמע שהן השלמה לאמירת "ברכו". ברכות קריאת שמע הינן ברכות סמוכות ואין להפסיק בדיבור ביניהן, לכן על אף שהן ברכות ארוכות אינן פותחות ב"ברוך". אמנם ישנם מקרים יוצאי דופן המאפשרים הפסקה בדיבור. אמנם עסקנו בעניין זה בעבר, אך בשל חשיבותו נחזור על הדין. לשם הבנת פרטי הדינים בזה יש להגדיר שני מושגים שנמצאים בדברי המשנה שנפסקה להלכה- 'בין הפרקים' ו'בתוך הפרק'. 'בין הפרקים'- בין סיום ברכת "המעריב ערבים" להתחלת ברכת "אהבת עולם", בין סיום "אהבת עולם" ל"שמע ישראל", בין "ובשעריך" ל"והיה אם שמע" ובין "על הארץ" ל"ויאמר". ו'בתוך הפרק' היינו באמצע כל אחד מן הקטעים הללו, מלבד בין "ה' אלהיכם" ל"אמת" שאין להפסיק משום שצריך לסמכם, אך אחר שאמר "אמת" דינו כנמצא 'בתוך הפרק'.

מדברי חז"ל עולה שהנמצא 'בין הפרקים' יכול לשאול בשלום אדם נכבד ולהשיב שלום לכל אדם, ו'בתוך הפרק' הדין חמור יותר ויכול לשאול בשלו אדם שירא ממנו ולהשיב לאדם נכבד, מלבד בפסוק הראשון של "שמע" ו"ברוך שם" שבהם יכול להשיב רק למי שירא שמא יהרגנו חלילה. כל האמור בהיתרים אלו הוא של השבת שלום, אמנם אין בכך שום היתר לניהול שיחה ובוודאי שלא עם אדם שאינו עונה לקריטריונים שהובאו במשנה. נוסיף שרוב ככל הפוסקים האחרונים כתבו שכיום יש להימנע מכך מכל וכל, שאין חשש שמישהו ייפגע אם יסמן לו שהוא נמצא באמצע תפילתו וישיבנו אחר כך, ואפילו אם מדובר ברבו או אדם חשוב אחר. יוצא דופן בכך הוא אדם שיש חשש שאם לא נשיב לו ינקוט כלפינו באלימות, דבר שכמעט אינו מצוי.

לאמירת "אמן יהא שמא רבא... עלמיא" ו"אמן" אחר "דאמירן בעלמא", ו"קדוש קדוש קדוש" ו"ברוך כבוד" בקדושה ו"ברכו" מפסיקים אפילו באמצע פסוק. כן אם הגיע הש"ץ ל"מודים" שאומר יחד עם הציבור "מודים אנחנו לך" בלבד. והוסיף הרמ"א שגם אפשר לענות אז "אמן" על ברכת "האל הקדוש" ו"שומע תפילה" של חזרת הש"ץ, אך לא על כל ברכה אחרת. ודינים אלו שייכים דווקא בתפילת שחרית שיש בה חזרת הש"ץ ולא בתפילת ערבית.

ברכות שעלולות לחלוף, כגון השומע רעם ורואה ברק וחושש שלא יהיה עוד לאחר מכן, יכול לברך רק

המשך בעמוד הבא

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

אם נמצא 'בין הפרקים'. וכן כתבו הפוסקים שאדם שחושש שלאחר מכן ישכח יכול לברך ברכת "אשר יצר" בין הפרקים.

בשונה מתפילת שחרית שאנו מברכים שתי ברכות קודם קריאת שמע ואחת לאחריה, בערבית אנו מברכים שתיים לפניה ואחת לאחריה, כשמוסיפים את ברכת "השכיבנו". בני עדות המזרח נוהגים לומר "אמן" אחר אמירתם "שומר עמו ישראל לעד", כדרך סיום ברכות המסיימות מספר ברכות, מה שאין כן בני אשכנז שאין נוהגים כן מלבד בחתימת "ובנה ירושלים" בברכת המזון.

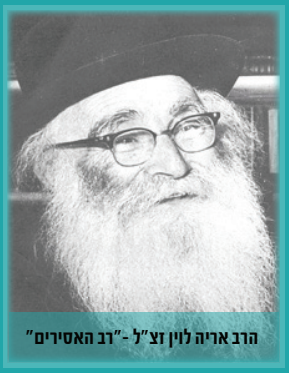
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת
עם הרב חיים אידלס

שאלה | שלום הרב, בשעה טובה אנו זוכים לסיים כתיבת ספר תורה לעילוי נשמת קרוב משפחה.

א. האם המשתתפים שבאים לכתוב אות בספר התורה מחוייבים בטבילה?

ב. האם יש לברך "הטוב והמטיב" על הכתיבה?

תשובה | א. אין צורך להקפיד בטבילה לכותבי האותיות, משום שאנו פוסקים שאותיות חלולות נחשבות לאות בדיעבד, והסופר ודאי טבל. אמנם את האות האחרונה ראוי לכתוב ממש או לבקש מהסופר שתהיה לפחות בחלקה לא שלמה ולא רק חלולה כך שנזכה לקיים את הכתיבה בעצמנו. באם ניתן ראוי להשתדל לכתבה אחר טבילה ומתוך צום ותשובה. נוסיף שישנם סופרים שלא עושים אותיות חלולות אלא חסרות והכותבים צריכים להשלים, ובזה הוא כתיבה גמורה ויש להקפיד בטבילה, או שהכותב יאחוז בידו של הסופר כך שהסופר הוא הכותב והמכובד נעשה שותף לו.

ב. ישנה מחלוקת הפוסקים אם לברך "שהחיינו" (ליחיד הכותב ספר תורה) או "הטוב והמטיב" (לכותבים בשותפות) על ספר תורה משום שמצוות לאו ליהנות ניתנו. לכן עדיף לפתור את הברכה בברכת "שהחיינו" על בגד חדש או ברכת "הטוב והמטיב" על יין על פי כל התנאים (הובאו בעלון הקודם).